

Päivämäärä	Nro
5.3.2004	559/208/2004
Sisältöalue	
Toimivallan säädösperusta	LVMa autojen ja perävaunujen rakenteesta ja varusteista 19.12.2002/1248, liite 1 kohdat 20 ja 21
Kohderyhmät	
Voimassaoloaika	
Kumoo/ muuttaa määräyksen/ohjeen	AKEn ohjeen 2379/208/2001, AKEn ohjeen 12/208/2004; 14.1.2004

Valojen määrästä ja asennuksesta (kuorma- ja linja-autoissa)

Johdanto

Liikennevalvonnalla, katsastajilla ja tienkäyttäjillä on ollut erilaisia tulkintoja määräyksistä, jotka koskevat valojen määrää ja asennusta. Tulkinnoissa on ollut eroavaisuuksia lähinnä raskaiden ajoneuvojen valojen osalta.

Tällä ohjeella yhtenäistetään valojen valvonta- ja katsastuskäytäntöä liikenneturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen.

Jäljempänä olevissa kohdissa käsitellään pääosin 1.3.1983 ja sen jälkeen käyttöönotettuja M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-luokan ajoneuvojen (linja- ja kuorma-autot) ja niihin kytkettävien perävaunujen valoja.

Kaukovalot

Kaukovaloja on oltava parillinen määrä ja niiden asennuksessa on otettava huomioon symmetriasta ja enimmäisvalovoimakkuudesta annetut määräykset. Lisäkaukovalojen keskinäiselle etäisyydelle ei ole asetettu erityisiä vaatimuksia. Katolle asennettujen lisäkaukovalojen valaisevien pintojen on oltava auton ensimmäisen akselin etupuolella.

Kaukovaloja sallitaan enintään kuusi kappaletta, kuitenkin siten että yhtä aikaa kytkettävissä olevien kaukovalojen referenssiluku ei ylitä arvoa 75. Mikäli asennettujen kaukovalojen yhteenlaskettu referenssiluku on suurempi kuin 75, on valojärjestelmään asennettava erillinen kytkin, jolla estetään yhtä aikaa kytkettävissä olevien valojen referenssiluvun ylittäminen. Kytkentä on toteutettava siten, että kytkimen toimintaa ei voida ohittaa. Ilman sähkökytkentää tai polttimoita olevia kaukovaloja ei sallita.

Ennen 1.1.1980 käyttöönotetussa autossa saa sekä kaukovalot että lisäkaukovalot kahdentaa. Näissä autoissa kaukovalojen referenssiluku saa olla enintään 100. Kaukovaloja ei tällaisessa autossa saa asentaa katolle. Myös lähivalot saa kahdentaa ennen 1.1.1980 käyttöönotetuissa autoissa.

Äärivalot

Yleiset vaatimukset

Äärivalaisimia saa olla sellaisissa ajoneuvoissa, joiden leveys on vähintään 1,80 m.

Leveysvaatimus ei koske ajoneuvoja, jotka on otettu käyttöön ennen 1.1.1993.

Äärivalaisimet ovat pakollisia leveydeltään yli 2,10 m ajoneuvoissa, jotka on otettu käyttöön 1.1.1993 tai sen jälkeen.

Ajoneuvoissa jotka on otettu käyttöön 1.1.1989 tai sen jälkeen, on äärivalojen oltava E-/e-hyväksytyjä.

Etuäärivalot

Pääsääntönä noudatetaan sitä, että äärivaloina on kaksi korin yläosassa eteenpäin valkoista valoa antavaa valaisinta. Ennen 1.1.1993 käyttöön otetun kuorma-auton ohjaamon yläkulmissa olevat äärivalot saavat näyttää eteenpäin vaaleankeltaista valoa.

Kaukovaloissa olevat äärivalot voivat korvata auton alkuperäiset äärivalot tai ne voivat olla kuormakorissa olevien äärivalojen lisänä, mikäli ne täyttävät äärivalojen asennusmääräykset ja ovat hyväksytyjä äärivalokäyttöön (A-merkintä valaisimen lasissa). Mikäli käytetään kaukovaloissa olevia äärivaloja, ei ylhäällä saa olla asennettuna muita äärivaloja kuormakorissa olevia äärivaloja lukuunottamatta. Ainoastaan ajoneuvon takaosaan asennetut äärivalot voidaan sallia alas sijoitettuna (valkoista valoa eteenpäin näyttävä äärivalo).

Etuäärivaloja ajoneuvossa sallitaan enintään 6 kpl.

Takaäärivalot

Väriältään punaisia äärivalaisimia saa ajoneuvon takana olla yleensä vain kaksi kappaletta. Taakse näkyviä äärivalaisimia ei kuitenkaan vaadita puoliperävaunun vetoautossa.

Käytännössä ajoneuvon sallitaan tämän lisäksi asennettavaksi yksi pari äärivaloja, jotka näyttävät eteenpäin valkoista ja taaksepäin punaista valoa, ns. kumivarsilyhtyjä tai muita vastaavia valaisimia. Valaisimet tulee asentaa alas ajoneuvon takaosaan ajoneuvon uloimman sivun ulkopuolelle. Ajoneuvoissa jotka on otettu käyttöön 1.1.1989 tai sen jälkeen, on em. äärivalojen oltava E-/e-hyväksytyjä.

Lisäksi sallitaan ajoneuvossa yksi pari äärivaloja takavaloyksikköön kuuluvana. Niiden tulee olla E-/e-hyväksytyjä ja joissa on R-merkintä lasissa.

Takaäärivaloja ajoneuvossa sallitaan enintään 6 kpl.

Asennusvaatimukset

Äärivalot tulee asentaa mahdollisimman lähelle ajoneuvon ulointa kulmaa, mikä katsotaan täytetyksi, kun etäisyys korin sivun uloimpaan kohtaan valaisevan pinnan uloimmasta pisteestä on enintään 400 mm. Auton etuosassa olevan äärivalon valaisevan pinnan ylin piste ei saa olla alempana kuin tuulilasin läpinäkyvän alueen yläreuna. Tämä korkeusvaatimus koskee 1.10.1994 ja sen jälkeen käyttöön otettua autoa, mutta tätä vanhemmissa autoissakin niiden tulee olla korin yläkulmissa.

Mikäli takaäärivaloja ei ajoneuvon rakenteen vuoksi pysty asentamaan korirakenteen yläkulmiin (esim. säiliö- ja kapelliajoneuvot), ne voidaan asentaa alemmalle tasolle, kuitenkin mahdollisimman korkealle ajoneuvon kiinteään rakenteeseen.

Eteen- ja taaksepäin näkyvät äärivalot voidaan yhdistää samaan valaisinyksikköön, mikäli kumpaankin suuntaan näkyvien valojen vaatimukset täyttyvät erikseen (huom. edessä vain ylös sijoitettuna).

Linja-autojen tunnusvalot

M₂- ja M₃-luokan linja-autossa korin yläkulmissa saa olla kaksi kappaletta eteenpäin näyttäviä keltaisia tunnusvaloja, mikäli se on otettu käyttöön ennen 1.1.1990. Valojen tulee olla vähintään 50 mm:n läpimittaisia ja 10-20 watin tehoisia.

Muut äärivalot ja kahdennussääntö

Muut väriltään tai lukumäärältään poikkeavat äärivalot määrätään poistettavaksi.

Kahdennetut äärivalot voidaan katsoa yksittäiseksi valaisimeksi, jos valaisivien pintojen projektiot pituusakselia vastaan kohtisuoralla tasolla peittävät vähintään 60 % kyseisten projektioiden ympäri piirretyn pienimmän suorakulmion alasta. Valaisimet voivat olla, muttei niiden tarvitse olla samanlaisia alkuperäisten kanssa. Kahdennettavan valaisimen molempien valaisinyksiköiden on oltava hyväksytyjä D-tyyppin valaisimiksi. Äärivaloilla ja vastaavilla etu- ja takavaloilla on samat tekniset vaatimukset.

Auton ja perävaunun etuvalot (ns. parkit)

Auton ja perävaunun edessä tulee olla etuvalot. Ne tulee olla asennettuna mahdollisimman lähelle ajoneuvon leveintä kohtaa sivuavaa pystysuoraa tasoa, autoissa enintään 400 mm sivusta ja perävaunuissa enintään 150 mm sivusta. Niiden sisäreunojen välisen etäisyyden tulee olla vähintään 600 mm (mikäli ajoneuvo on enintään 1300 mm leveä, vähintään 400 mm). Niiden korkeuden maanpinnasta tulee olla vähintään 350 mm ja enintään 1500 mm. Ajoneuvoissa jotka on otettu käyttöön 1.1.1989 tai sen jälkeen, on etuvalojen oltava E-/e-hyväksytyjä. Perävaunun etuvalot on määrätty pakollisiksi 1.3.1983 alkaen. E-/e-hyväksytyjen etuvalojen lasissa on oltava A-tunnus.

Vetoauton tunnusvalaisimet eli ns. rekkavalot

Vetoauton tunnusvalaisimet sallitaan autoissa, jotka on otettu käyttöön ennen 1.10.2000. Vetoauton tunnusvalaisimet ovat sallittuja muissakin N₂ ja N₃ – luokan ajoneuvoissa, joita käytetään perävaunun vetoon Venäjälle suuntautuvassa kansainvälisessä liikenteessä. Vetoauton tunnusvalaisimet sijoitetaan symmetrisesti ja niitä saa olla enintään kolme kappaletta ja enintään 100 mm:n etäisyydellä toisistaan. Tunnusvalot suositellaan asennettavaksi tuulilasin läpinäkyvän alueen yläreunan yläpuolelle. Valaisimissa käytettyjen lamppujen teho saa olla enintään 20 W ja valaisinten tulee näyttää ruskeankeltaista valoa. Kaikki ylimääräiset tai edellä mainitusta poikkeavalla tavalla sijoitetut valot määrätään poistettavaksi.

Linjakilvet kuorma-autossa

Kuorma-autossa saa olla kuljetusryityksen, kuljetuksen ostajan tai auton omistajan nimen taikka linjan päätepaikkakuntien nimet osoittava kilpi. Kilpi saa näyttää valkoista tai vaaleankeltaista valoa. Kilvessä käytettyjen lamppujen teho saa olla enintään 18 W. Taustaltaan tai kirjaimiltaan värivaatimuksesta poikkeavat mm. punaiset, siniset tai vihreät kilvet määrätään muutettavaksi, säädökset täyttäväksi.

Sivuvalot

Yleiset vaatimukset

Sivuvalaisimet ovat pakolliset 1.10.1994 tai sen jälkeen käyttöönotetuissa autoissa, joiden pituus on enemmän kuin 6,00 m, lukuun ottamatta puoliperävaunun vetoautoja, ja vapaaehtoiset ajoneuvossa, jonka pituus on

enintään 6,00 m. Sen tulee näyttää ruskeankeltaista valoa, mutta myös punainen valo sallitaan, milloin sivuvalaisin on ryhmitetty tai yhdistetty tai rakenteellisesti yhdistetty väriltään punaiseen takavalaisimeen. Ajoneuvoissa jotka on otettu käyttöön 1.1.1997 tai sen jälkeen, on sivuvalaisimien oltava E-/e-hyväksytyjä.

Asennusvaatimukset

Sivuvalaisimen tulee olla suunnattu ja sijoitettu ajoneuvon sivulle siten, että se on vähintään 350 mm ja enintään 1500 mm korkeudella, paitsi milloin ajoneuvon rakenne sen estää, kuitenkin enintään 2100 mm korkeudella. Sivuvalaisimen tulee näkyä vaakatasossa 45° eteen- ja taaksepäin. Suoraan eteen- ja/tai taaksepäin valoa näyttävät sivuvalaisimet eivät ole sallittuja, poikkeuksena tyyppikatsastuksessa hyväksytyt ajoneuvon alkuperäiset sivuvalaisimet.

Ainakin yksi sivuvalaisin on asennettava auton keskikolmannekseen ja etummaisina sivuvalaisin ei saa sijaita kauempana kuin 3,00 m ajoneuvon edestä. Sivuvalaisinten välinen etäisyys saa olla enintään 3,00 m, paitsi ajoneuvon rakenteen niin vaatiessa 4m.

Rekisterikilven valot

Takarekisterikilven valaisimen tulee valaista takarekisterikilpeä. Valaisimen on lähetettävä valkoista valoa, joka ei saa näkyä suoraan taaksepäin. Lukumäärän ja sijoituksen tulee olla sellainen, että laite pystyy valaisemaan rekisterikilvälle varatun tilan. Varsin yleiset kilven lähelle sijoitetut punaiset valot määrätään poistettavaksi, jos punainen valo ei toimi määräysten mukaisena takavalona.

Ajoneuvoissa jotka on otettu käyttöön 1.1.1989 tai sen jälkeen, on rekisterikilven valojen oltava E-/e-hyväksytyjä. Tällaisissa rekisterikilven valoissa on E/e-hyväksymismerkkin lisäksi oltava L-tunnuskirjain valaisimen lasissa.

Keskijarruvalo

Varsinaisten jarruvalaisinten lisäksi ajoneuvoon saa asentaa yhden punaista valoa lähettävän E-/e-hyväksytyin keskijarruvalaisimen, jonka tulee palaa samanaikaisesti takajarruvalojen kanssa. Se tulee asentaa ajoneuvon keskiliinjalle varsinaisten jarruvalaisimien yläpuolelle ja sen tulee olla vähintään 850 mm:n korkeudella tienpinnasta.

Keskijarruvalaisinta ei saa kahdentaa. Jos kuitenkin ajoneuvon rakenteen vuoksi on välttämätöntä (keskeltä jaetut takaovet) käyttää kahta erillistä keskijarruvalaisinta, on tällöin käytettävä kahdennettaviksi tarkoitettuja D-tyyppin valaisimia. Sitä ei myöskään saa asettaa keskiliinjan ulkopuolelle. Jaetuissa ovissa keskijarruvalaisimen saa asentaa enintään 150 mm keskiviivan ulkopuolelle, valaisimen referenssipisteestä mitattuna. Lisäksi linja-auton keskijarruvalaisimen saa korvata kahdella kategorian S1 tai S2 jarruvalaisimella, joiden tulee olla sijoitettu korin takaosaan niin ylös kuin korirakenteen takia on mahdollista ja vähintään 600 mm pakollisten jarruvalaisinten yläpuolelle ja sivusuunnassa enintään 400 mm:n etäisyydelle korin reunasta

Keskijarruvalon E-/e-hyväksyntämerkkin läheisyydessä tulee olla S3-merkintä valaisimen lasissa 1.1.1993 alkaen.

Lisätakavalaisimet

M₃-luokan linja-autojen lisäsuuntavalot

M₃-luokan linja-auton varsinaiset takasuuntavalaisimet voidaan hyväksyä kahdennettaviksi. Lisätakasuuntavalaisimet tulee asentaa mahdollisimman ylös

auton korirakenteeseen. Sivusuunnassa ne tulee asentaa enintään 400 mm ajoneuvon leveimmästä kohdasta. Lisäsuuntavalaisimien etäisyys toisistaan on oltava vähintään 600 mm. Lisäsuuntavalaisimet on asennettava aina vähintään 600 mm alkuperäisten valaisinten yläpuolelle.

Takavaloyksikkö irroitettavassa korirakenteessa ja hinausautojen ”ylävalot”

Ajoneuvon irrotettavaan korirakenteeseen sallitaan asennettuna ylimääräinen takavaloyksikkö (jarru-, taka-, suunta- ja peruutusvalo) silloin, kun auton runko-osaan asennettujen alkuperäisten valojen näkyvyys on tällaisen korirakenteen vuoksi merkittävästi rajoittunut. Tällaisia irrotettavia korirakenteita ovat pitkällä takaylityksellä olevat vaihtokorit, linja-autojen takaosan suksiboksit ja kuormausnosturit.

Hinausautossa sallitaan takaosan valaisinten lisäksi ohjaamon takaseinään ylös asennettu toinen takavaloyksikköpari, jota käytetään hinaustehtävää suoritettaessa. Nämä niin sanotut taakse suunnatut ylävalot tulee olla kytkettävissä erikseen pois toiminnasta.

Valaisevat koriste-esineet ja nimikilvet

Ajoneuvossa ei saa käyttää valolla varustettuja koriste-esineitä, tai vastaavia valolaitteita. Sellaisiksi katsotaan myös matkustamon sisäpuolella olevat ulospäin valoa näyttävät mainos- yms. esineet ja nimikilvet.

Ylimääräisten valojen poistaminen

Ajoneuvon alkuperäiset valaisimet voidaan poistaa käytöstä siten, että niistä irrotetaan johtoliitokset ja polttimo. Valaisinrunkoa ei tarvitse poistaa rakenteesta.

Ajoneuvon valmistumisen jälkeen asennetut ylimääräiset irtovalaisimet tulee poistaa kokonaan.

Yksikönpäällikkö

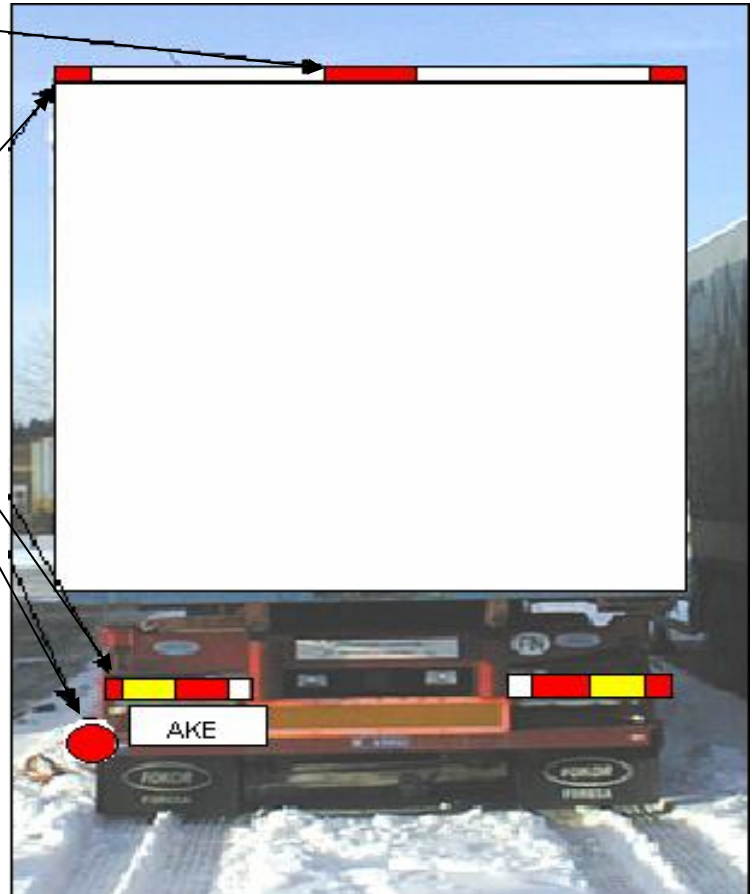
Keijo Kuikka

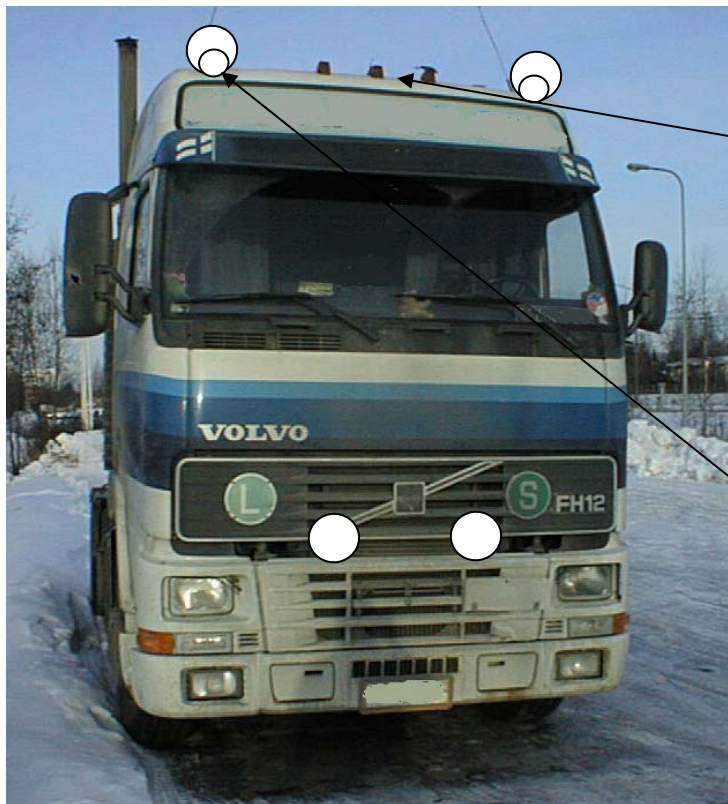
Ylitarkastaja

Sami Peuranen

Keskijarruvalo
vähintään 850 mm:n
korkeudella maasta

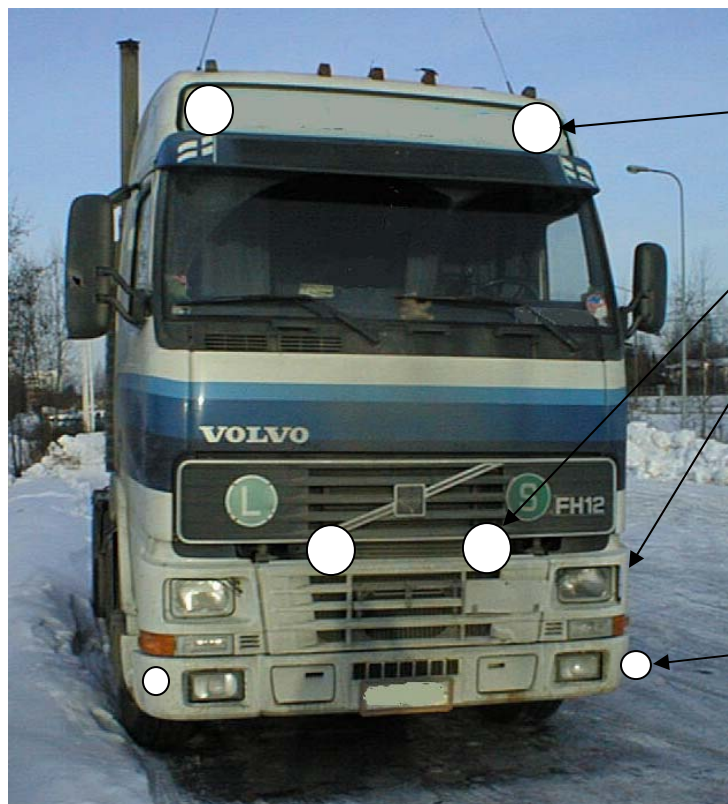
Punaisia äärivaloja
enintään 3 paria,
jos yhdet
takavaloyksikössä
ja toiset erilliset
korin alaosassa





Vetoauton tunnusvalaisimet sallitaan autoissa, jotka on otettu käyttöön ennen 1.10.2000 ja muissakin autoissa, joita käytetään Venäjälle suuntautuvassa kansainvälisessä liikenteessä

Äärivalot kaukovalojen yhteydessä sallittuja, mikäli kaukovaloissa olevilla äärivaloilla on E-/e- hyväksyntä ja A-tunnus. Äärivaloja sallitaan enintään 6 kpl



Kaukovalojen asennus mahdollista, mikäli yhtä aikaa kytkettävissä olevien kaukovalojen referenssiluku ei ylitä 75.

Etuosassa ei äärivaloja saa olla alhaalla